

POZÝVAME VÁS NA STRETNUTIE O BUDÚCNOSTI PARKU

Chceme sa s vami o všetkých krokoch otvorene rozprávať. Prídte na podujatie „O budúcnosti parku v parku II.“, ktoré sa

uskutoční 20. septembra 2025 o 14:00 h v strede parku. K dispozícii vám bude odborný poradný tím mesta.

ODBORNÝ PORADNÝ TÍM MESTA

Ing. arch. Vladimír Tomala

Rada primátora pre architektúru a urbanizmus, autorizovaný architekt

Ing. Jitka Vágnerová

autorizovaná krajinná architektka

doc. Ing. Attila Tóth, PhD.

autorizovaný krajinný architekt

Ing. Ing. arch. Lenka Gulačová

autorizovaná krajinná architektka, architektka

Ing. Romana Černochová, DiS.

autorizovaná krajinná architektka

Ing. arch. Irenej Šereš

autorizovaný architekt

Ing. Peter Vaňo

autorizovaný krajinný architekt

Odborné útvary mesta Banská Bystrica

Záhradnícke a rekreačné služby

Všetky dôležité informácie o revitalizácii Mestského parku na Tajovského ulici nájdete na banskabystrica.sk/mestskypark alebo po naskenovaní QR kódu.

Vydalo: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica v náklade 36 000 ks.

ZACHRAŇUJEME MESTSKÝ PARK PRE BUDÚCE GENERÁCIE

Vážené Banskobystričanky,
vážení Banskobystričania,

Mestský park na Tajovského ulici je už celé generácie zeleným srdcom nášho mesta. Dnes stojíme pred jedinečnou príležitosťou vdychnúť mu nový život a zaistiť, aby zostal bezpečným a krásnym miestom aj pre tých, ktorí prídu po nás. Pripravili sme pre vás informácie o jeho nadchádzajúcej revitalizácii, ktorá je premyslená do detailov.

Celý projekt vychádza z participatívneho procesu a víťazného návrhu renomovaného ateliéru Gulačová Šereš architekti. Na jeho základe vznikla podrobná krajinársko-architektonická štúdia, ktorá rešpektuje historický odkaz parku a zároveň prináša moderné a funkčné riešenia v súlade s požiadavkami pamiatkarov. Momentálne finalizujeme detailnú projektovú dokumentáciu, ktorá nám umožní začať s prácami v prvej polovici roka 2026, pričom ich financovanie plánujeme zabezpečiť z európskych fondov.

Naším cieľom je vytvoriť atraktívny a bezpečný priestor pre oddych, šport aj kultúru, kde si každý nájde svoje miesto. Po obnove sa budeme môcť prechádzať po zrekonštruovaných chodníkoch, oddychnúť si na nových lavičkách a cítiť sa bezpečnejšie aj po zotmení vďaka novému osvetleniu.

Oživenie parku prinesie aj príjemná kaviareň umiestnená v priestore bývalých volejbalových šatní, ktorá bude nadväzovať na multifunkčnú športovú plochu

Deti sa zabavia na dvoch veľkých nápaditých a bezpečných detských ihriskách pre rozdielne vekové kategórie. Skutočným srdcom parku sa stane nová centrálna plocha s pobytovou fontánou a elegantným altánkom. Navyše, zrekonštruovaný mýtny domček sa premení na komunitné zázemie, kde si budete môcť požičať knihy, deky či športové potreby pre dokonalý deň v prírode.

Najdôležitejšou súčasťou projektu je obnova zelene, ktorá tvorí dušu parku. V súčasnosti sa v ňom nachádza približne 800 stromov, z ktorých mnohé sú storočné a, žiaľ, na sklonku svojho života. Aktuálny dendrologický prieskum z roku 2024 potvrdil, že takmer polovica z nich trpí chorobami, oslabením či inými defektmi. Všetci si pamätáme situácie, keď silný vietor lámal konáre a ohrozoval návštevníkov. Našou prvoradou povinnosťou je zaistiť bezpečnosť všetkých, a preto musíme, s rešpektom a na základe odborných posudkov, pristúpiť k potrebným výrubom všetkých chorých a nebezpečných stromov.

Tento nevyhnutný krok však vnímame ako začiatok novej éry. Naš záväzok znásobí zelené bohatstvo parku. S touto víziou pracujeme už dlhšie, čoho dôkazom sú desiatky nových stromov, ktoré sme v parku vysadili už v uplynulých rokoch. Na ne v rámci revitalizácie nadviažeme výsadbou kilometer dlhého živého plota a ďalších 540 nových, vhodných a dlhovekých stromov, ktoré budú odolnejšie voči klimatickým zmenám a stanú sa základom pre zdravý park v budúcnosti.

Uvedomujeme si, že potrvá niekoľko rokov, kým nová zeleň nadobudne svoju plnú silu a krásu. Robíme však premyslené a zodpovedné rozhodnutia pre budúcnosť. Celý proces bude pod dohľadom odborného tímu, ktorý sme zostavili a jeho členovia sú pripravení odpovedať na

S úctou,
Ján Nosko, primátor

vaše otázky. Verím, že sa k tejto dôležitej úlohe pripojíte aj vy s porozumením a podporou. Spoločne zabezpečíme, aby bol náš mestský park zdravým, bezpečným a inšpiratívnym miestom nielen pre nás všetkých, ale aj pre generácie, ktoré prídu po nás.

ČAKÁ NÁS HISTORICKÁ OBNOVA MESTSKÉHO PARKU

Mesto Banská Bystrica stojí pred jedinečnou príležitosťou obnoviť národnú kultúrnu pamiatku – náš mestský park. Cieľom projektu je nielen citlivo zrekon-

štruovať jeho historickú podobu, ale predovšetkým vdychnúť mu nový život výsadbou zdravej a odolnej zelene, ktorá v ňom bude rásť pre budúce generácie.

participatívny
proces

konferencia
k obnove parku

krajinársko-architekt.
súťaž

vernisáž
víťazného návrhu

aktualizácia dendrologického
prieskumu drevín

výrubové povolenie
na prvých 164 stromov

podujatie "O budúcnosti
parku v parku I."

12/2021

04/2022

10/2022

04/2023

ROK 2024

11/2024

VÍZIA PARKU PRE 21. STOROČIE

Na začiatku celého procesu bol rozsiahly dialóg s vami, obyvateľmi, na ktorý nadviazala krajinársko-architektonická súťaž. Z dvanástich prihlásených ateliérov porotu najviac presvedčil návrh ateliéru Gulačová Šereš. „Najdôležitejšia pre nás bola práca s historickou kompozíciou a priestorovým vnímaním zelene. Vychádzali sme z pamiatkovo chránených základov, ktoré sú dušou tohto miesta,“ približujú svoj prístup víťazní architekti. Po rozsiahlej obnove parku nahradia nevyhovujúce asfaltové chodníky moderné vodopriepustné materiály, ktoré umož-

nia dažďovej vode prirodzene vsakovať do pôdy. Historický mýtny domček opäť ožije a posluží ako miesto, kde si budete môcť požičať knihu, deku či športové potreby. Pôvodné šatne v zlom stave nahradí elegantná kaviareň obklopená zeleňou. V jej blízkosti vznikne detské ihrisko inšpirované minulosťou, kde bude dominantným herným prvkom drevený býk ako odkaz na pôvodnú býčiu lúku na tomto mieste. Svoj priestor tu nájdú aj staršie deti na revitalizovaných multifunkčných športoviskách.

NOVÉ SRDCE PARKU: FONTÁNA A ALTÁNOK

Víťazný návrh krajinársko-architektonickej súťaže predstavený verejnosti v roku 2023 riešil centrum mestského parku posunom altánku bezprostredne vedľa stredového priestoru, scieľom vytvoriť univerzálne centrálné stretávacie priestranstvo a zabezpečiť neprerušované priehľady naprieč stromovým alejami. Finálna podoba centra parku a existen-

cie altánku bola po súťaži napokon najviac diskutovanou témou medzi projektantmi, mestom Banská Bystrica a KPÚ. Aj keď pamiatkari považovali altánok za nepôvodný novotvar, ktorý nie je predmetom pamiatkovej ochrany, po vzájomnej dohode bude nový altánok aj naďalej umiestnený v centrálnej pozícii parku.

Centrálnym bodom a hlavným lákadlom parku sa tak stane pochôdzna fontána. „Jej tvar je inšpirovaný okolitými kopcami, ktoré formujú cesty vedúce do Banskej Bystrice. Odstupňovanie hĺbky fontány vzniklo prenesením vrstevníc týchto kopcov, čo spraví fontánu výnimočnou,“ objasňujú architekti. Fontána bude nielen estetickým prvkom, ale v horúcich dňoch aj príjemne ochladí okolie. Priestor doplní subtilný altánok so zrk-

dlovou plochou, ktorý vďaka svojmu reflexnému povrchu opticky zaniká a nekonkuruje okolitej prírode. Naopak, zrkadlením ju znásobuje a necháva vyniknúť krásu stromov a vodnej hladiny. „Ide o jemnú, takmer neviditeľnú konštrukciu, ktorá potláča vlastnú hmotu a oslavuje okolitú zeleň. Pôsobí elegantne a nadčasovo,“ dodáva architektka Lenka Gulačová.

prevzatie štúdie víťazného ateliéru GULÁČOVÁ + ŠEREŠ architekti
po vydaní záväzného stanoviska KPÚ k prípravnej dokumentácii

prevzatie projekt. dokumentácie staveb. zámeru

výrubové povolenie na 261 stromov

prerokovanie stavebného zámeru a príprava projektovej dokumentácie projektu stavby

05/2025

07/2025

08/2025

08/2025

NAJCITLIVEJŠIA KAPITOLA OBNOVY: ZDRAVIE NAŠICH STROMOV

Rozumieme, že najemotívnejšou témou celej revitalizácie je obnova zelene. Staré stromy sú živou pamäťou tohto miesta. Práve preto sme nechali v roku 2024 aktualizovať detailný dendrologický prieskum, aby sme poznali skutočný stav každého stromu v parku.

Výsledky potvrdili, že veľký počet stromov, najmä tých viac ako storočných, je na konci svojho životného cyklu. „Celkový stav drevín môžeme označiť ako dožívajúce jedince. Vidíme na nich nielen znaky starnutia, ale predovšetkým dôsledky chorôb a zanedbanej údržby v minulosti, najmä v minulom storočí,“ vysvetľuje krajinná architektka Romana Černochová. Stromy sú oslabené zmenou klímy, nedostatkom spodnej vody a sú napadnuté chorobami. Mnohé vyhnívajú zvnútra, strácajú stabilitu a ich konáre sa pod svojou váhou lámu aj bez silného vetra, čím priamo ohrozujú bezpečnosť návštevníkov.

Mimoriadne vážnym problémom je hubové ochorenie *Chalara fraxinea*, ktoré agresívne napáda jasene. Huba ničí kořeňový systém a strom môže náhle padnúť, aj keď jeho koruna vyzerá stále zeleno. Práve z dôvodu bezpečnosti a zamedzenia ďalšieho šírenia nákazy na iné stromy je nevyhnutné pristúpiť k výrubu napadnutých a nebezpečných jedincov.

Tento pohľad potvrdzuje aj Ondrej Chramec zo ZAaRES-u: „Problémy, s ktorými sa v parku stretávame, sú často dôsledkom nesprávnej voľby drevín v minulosti a nedostatočnej starostlivosti pri jeho zakladaní pred desiatkami rokov. Za posledné dve tri dekády sa už mnohé stromy nedali zachrániť a my sme len riešili nebezpečné situácie. Výchovné rezy, ktoré by im pomohli, už neboli možné.“

BEZPEČNOSŤ NA PRVOM MIESTE: POUČENIE Z TRAGÉDIE

Podobnou náročnou dilemou si prešli aj v Nitre. Hovorca mesta Tomáš Holúbek spomína na rozhodnutie vyrúbať nielen stovky stromov v nitrianskych parkoch, ale aj ikonickú alej osemdesiatich topoľov: „Aj podľa odborníkov boli stromy na konci svojho života a predstavovali veľké nebezpečenstvo.“

Väčšina obyvateľov rozhodnutie pocho-pila. Všetci si pamätali smutný deň, keď padajúci konár pripravil o život len 14-ročného žiaka na školskej vychádzke.“

Táto tragická skúsenosť je pre nás me-mentom, že bezpečnosť ľudí musí byť vždy na prvom mieste.

PRI OBNOVE PESTREJŠIA A ODOLNEJŠIA VÝSADBA

Z celkového počtu 800 stromov v parku musíme s plnou zodpovednosťou pristúpiť k výrubu približne polovice z týchto stromov, ktoré sú choré a nebezpečné. Odstraňované dreviny sa nachádzajú jednotlivo v celom parku, najmä však v jeho stredovom priestore, alejách a stromoradiach. Tento krok však nie je koncom, ale začiatkom novej, zdravšej kapitoly parku. Namiesto nich vysadíme pestrú a odolnú zmes nových dlhovekých stromov, ktoré budú lepšie prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam. Výrubu sa z bezpečnostných dôvodov uskutočnia naraz, ešte pred začiatkom stavebných prác, a park bude počas nich dočasne uzatvorený.

„Park trpí nedostatkom novej výsadby, ktorá by postupne nahrádzala staré stromy. Preto bude efekt nevyhnutných výrubov a následnej masívnej výsadby spočiatku dramatický. Pozerajme sa na to však ako na komplexnú obnovu, podobnú tej, keď park v 19. storočí zakladali naši predkovia,“ dodáva Romana Černochová. Budeme mať jedinečnú možnosť

sledovať, ako park rastie od sadeníc až po majestátne stromy. V rámci revitalizácie parku budú obnovené husté aleje, ktoré vytvoria prirodzenú clonu od rušnej ulice, ale budú lemovat aj chodníky vnútri parku. Popri osvedčených druhoch ako lipy, javory, buky a duby pribudnú aj nové, stredne vysoké stromy a tiež bohato kvitnúce magnólie či okrasné čerešne. Park doplnia aj nové kríky a trvalkové záhony. Pribudnú strednoveké stromy stredného vraztu, ktoré oživia park zaujímavou zeleňou či farbou. Aj krátkoveké dreviny počas kvitnutia potešia nejedno oko návštevníka.

podujatie "O budúcnosti parku v parku II."

realizácia výrubov

podanie žiadosti na financovanie

začiatok stavebných prác

ukončenie výrubov

ukončenie stavebných prác sadenie nových stromov

09/2025

11/2025

12/2025

ROK 2026

02/2026

ROK 2027